

KUIVAJOEN KUTUALUEIDEN KUNNOSTUS – VAIHE 1

Kuivaniemen Osakaskunta jätti Kuivajoen koskien kunnostushankkeen avustushakemuksen Ely-keskukselle 29.11.2018. Hakemuksen taustana oli aiemmin Kuivaniemen Osakaskunnan teettämä Kuivajoen kutupaikkakarttoitus 2018. Lapin ELY-keskuksen kalatalous-osasto myönsi avustusta 17.5.2019 Kuivajoen koskien Suukoski-Pirttikoski-osuuden kunnostamiseen (Vaihe 1). Kokonaiskustannusarvio oli 37 000 € ja avustuksen osuus 33 300 € (enintään 90 %)

Ely:n päätös avustuksesta tuli lopulta yllättävän nopeasti toukokuussa 2019. Jotta työt saataisiin tehtyä kesällä 2019 koottiin työryhmä, jossa olivat mukana Hilla Karppinen Iin kunnasta, Jermi Tertsunen Pohjois-Pohjanmaan Ely:stä, Eero Hiltunen Osuuskunta Virtatiimistä, Mauri Huhtala Kuivajoki ry:stä, Olli Dahl Kuivaniemen Osakaskunnasta ja Seppo Miettunen Kuivaniemen Osakaskunnasta. Työryhmän ensimmäinen kokous pidettiin 22.5 skype-palaverina ja toinen kokous 7.6. Merihelmessä.

Työryhmän kokouksessa 7.6 päätettiin, että kunnostushankkeen käytännön työnjohtajana toimii Eero Hiltunen Osuuskunta Virtatiimistä. Eero Hiltunen selvitti koskien kunnostukseen laatuvaatimuksiltaan sopivan soran saannin ja sen hintatason. Paras tarjous saatiin Oijärven Lamminperältä Maanrakennus Herva Ky:ltä.

Kunnostustöihin tarvittiin vesistökelpoinen kalusto ja ammattitaitoinen kaivinkoneenkuljettaja. Lisäksi haastetta oli, että aikataulu kesälle on kireä. Paras tarjous saatiin Maanrakennus J. Päckilä Oy:ltä, jossa kaivinkoneen kuljettajana oli kokenut kosken kunnostaja Mauno Päckilä. Kalustona oli telakaivinkone ja metsäkone soralavalla. Valittu työntekijä ja kalusto täyttivät Ely-keskuksen vaatimukset turvallisesta koskien kunnostamisesta.

Pääosin rannan omistajilta kysyttiin luvat tienkäyttöön, koneiden kulkuuriin ja soran varastointiin. Kaikilta osin lupia ei saatu. Osa maanomistajista oli myös itse yhteydessä ja tarjosi mm. vaihtoehtoisia reittejä. Maanomistajien suhtautuminen hankkeeseen oli muutenkin pääosin positiivista.

Ailionkosken kunnostusta

Koskien kunnostustyöt aloitettiin alajuoksulta Suukoskelta ja ne etenivät nopeasti aina Pirttikoskelle asti. Kerimönskoski jouduttiin jättämään väliin, koska maasto- ja kulkuolosuhteiden takia siellä liikkuminen ja soran kuljetus olisi ollut vaikeaa ja aiheuttanut lisäkustannuksia. Maanomistajien lupia Kerimönskoskelle pääsemiseksi ei ollut. Länkinkoski-Pirttikoski kunnostupaikoille kuljettiin Kattilankoskentien kautta ensin kuorma-autolla ja jouduttiin sitten käyttämään vaihtoehtoista traktorikuljetusta, koska tie ei kestänyt liian raskasta kalustoa. Lastauspaikan ja lopuksi tienkin vahingot korjattiin murskeella. Kehuksenkoski kunnostettiin kahta eri reittiä käyttäen. Ensimmäisen osan soran läjityksestä ei oltu neuvoteltu ja se oli kipattu maanomistajan pellolle, josta sora aseteltiin koskeen maanomistajan kauhakuormaajalla enempien vahinkojen välttämiseksi. Työ tehtiin työnjohtajan ohjeiden mukaan. Aiheutettu vahinko pellolla korjattiin ja konetyön osalta maanomistajan kustannuksin. Toinen osa Kehuksenkoskeen vietiin eri tontin kautta, joten tämäkin koski tuli kunnostettua. Sorakuormien tilaamisesta ja sijoittamisesta vastasi työnjohtaja Eero Hiltunen.

Soran lastausta.

Hankkeen toteutuksen ajankohdalle sattunut kuiva kesäkausi helpotti kunnostustöitä ja säästi kustannuksia, koska mm. Kuivajoen vesi oli matalalla sekä rantojen maa- alueet ja tiet kuivia. Hankkeen kustannusarviossa pysyttiin hyvin, koska työnjohtaja Eero Hiltunen oli ammattitaitoinen ja kokenut vesistöjen kunnostustöiden valvoja. Lisäksi urakoitsijat tekivät ammattitaitoista työtä. Kuivaniemen Osakaskunnan uusi hoitokunta enimmäisessä kokouksessaan 27.6.2019 valitsi jo hankkeen suunnitteluvaiheessa mukana olleen Seppo Miettusen osakaskunnan vastaavaksi edustajaksi hankkeeseen.

Valmis kutukuoppa

Hankkeesta tiedotettiin lehdistötiedotteella (liite), sähköposteilla ja kirjeillä maanomistajille kesä-heinäkuussa. Elokuussa töiden alkaessa tehtiin hankkeesta lehtijuttu paikallislehti Rantapohjaan ja kesän aikana jaettiin tietoa mm. Kuivaniemen Osakaskunnan some-tilillä ja edelleen Kuivaniemi facebook sivustolla.

Kuivaniemen Osakaskunnan Fb-sivu

Kuivaniemen Osakaskunta

Julkaisija: Seppo A Miettunen [?] · 2. elokuuta · 🌐

Kuivajoen koskien kutupaikkojen kunnostustyöt ovat alkaneet tällä viikolla. Hankkeen ensimmäinen vaihe toteutetaan tänä kesänä alajuoksulta ylöspäin. Hanke toteutetaan Kuivaniemen Osakaskunnan, lin kunnan ja ELY-keskuksen yhteistyönä.

1 637

Tavoitetut henkilöt

836

Sitoutumiset

Mainosta julkaisua

LEENA TAKALUOMA

Eero Hiltunen on tyytyväinen tuloksiin. Kuivajoen alajuoksu kosket on entistetty. Esi vuonna urakkaa jatketaan yläjuoksu koskilla.

Kunnostusta yhteistyön voimalla

Leena Takaluoma

Kuivajoen koskien kunnostaminen vaelsukala- ja nakkisukonien vahvistamiseksi alkoi 2017-2019 tehtävillä selvityksillä. Niitä teesivät yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Iin kunta, Kuivajoki ry ja Kuivaniemen Osakaskunta.

Yhteistyössä joelle on laadittu vesienhoito-ohjelmasta ohjelma ja koskien kunnostusohjelma. Kesäkuussa 2019 hanke sai 40 000 euroa Lapin ELY-keskuksesta.

Kunnostettavana on ollut Soukonki, Kebabonki, Kerimäenki, Aaltonki, Saarukainen -Laidin koski ja Perttikoski. Loput Kuivajoen koskista Ojareville asti on tarkoitettu kunnostettavaksi vuonna 2020 ja 2021.

Kunnostusohjeet on laadittu lähinnä loben, mutta myös meritaimeen sekä harjauksen elinympäristövaatimusten mukaisesti. Kunnostuksesta hyöttyy myös nakkis.

Koskien kunnostuksesta vastaavaan ryhmään kuuluvat **Jermi Tertanen** ELYstä, **Hilla Karpinen** Iin kunnasta, Eero Hiltunen Osakaskunta Virtatimistä, **Maari Huhtala** Kuivajoki ry:stä sekä **Seppo Miettunen** ja **Olli Dahl** Kuivaniemen Osakaskunnasta.

Kutusorakkoja Kuivajoen lohille

Leena Takaluoma
Kuivaniemi

Olet hääkappely leviä Kuivajoen Perttikosken äärelle, kun **Mauno Pikkilä** vetäisee kaivinkoneen kashalla orakkoarmas metsäkonon hyydyttä veteen.

– On niin kuivaa, tuomaa työpöytäjä **Eero Hiltunen** polypylven tuomasta.

Meneillään on tänä vuonna aloitettu Kuivajoen koskien kunnostusurakka, jolla entistetään jokea siten jäljiltä vaelsukalojen tarpeita palvelevaan kuntoon.

Osakaskunta Virtatimien työpöytäjä Eero Hiltunen selittää, että ilmat ovat olleet ainakin hyviä, mutta pitkään jatkunut kuivuus tuottaa ongelmia.

Joessa on vain vähän vettä, mutta normaali veden korkeuden taso täytyy huomioida ratkaisuna. Eikä kuiva ota pikineitä jokirantaa olisi kettänyt ainoa ajavan rikan alla. Sen vuoksi koneenlähtö on jouduttu lisäämään yhdellä.

Nyt **Aaro Miettunen** tuo soran traktoreilla lähtöalavalle ja **Kimmo Viisuri**

Kivaines levitetään joen reunavesiin. Siitä muotoillaan kutukoppia ja poikasille sopivia matalikkopölköjä.

ajaa sen metsäkoneella rantaan ja joelle, mistä Mauno Pikkilä rakentaa siitä kutusorakkoja alkuun lohille ja marakkoja poikasille.

Välillä Hiltunen haikkaa kaivinkoneen suuntaan lyhyen ohjeen, että pienoisella kiistellyillä muotoitumassa

on ruotsalainen tutkimuskeskuskaan ihastellisin kutukolo. Lohi kutse koskissa ja se pitää siitä, että kutukoppa on sopijavä näin alkuun yläjuoksu puolella.

Eero Hiltunen on tyytyväinen työskentelemään ja kaivinkoneurakoitaja Pikkilän erityisesti.

– Pikkilän Mauno on ollut niin pitkään näin hoemmissa, että ei täällä juurikaan jätää tarvi. Aikatauluakaan ei olla jähessä yhtään.

Kuivajoen mahdollisuuksia leijokena Hiltunen pitää hyvänä. Toki luonnos-

olosuhteiden korjaamisen lisäksi pitää huolehtia vedenlaadusta vesienhoito-ohjelmalla rahainvoilla.

Nyt vedenlaatu näyttää hyvältä. Mutta Kuivajoen vesi on etenkin kesäkuun aikana rautapitoista joka voi olla alhaisen pH:n kanssa vahingollista kalalle. Pitoisuutta äänestävät ohjeet. Lisäksi pitää huolehtia, että vesien kuumenemista ei kasvateta. Lisäksi kalakantaa voidaan ehvittää istutuksilla.

Suuri urakka maan mitassakin

Sorantäällä mitattuna Kuivajoenla on meneillään Suomen toiseksi suurin joen saneerausurakka. Eero Hiltunen kertoo ja lausuu, että tänä vuonna hanke on käyttänyt kutsuohjeiden kunnostamiseen lähi 600 tonnia soraa. Ohin tarvetta kasvatetaan, että joessa ei ole riittävästi oppiva soraa.

Palkallisen osakaskunnan aktiivisuus on varmoindeella vaikuttanut asiaan. Se on nopeuttanut hankkeen eteenpäinmenoa ja rahoituspäätöksen saamista.

Rantapohja-lehti

Seppo Miettunen on laatinut tämän raportin 3.9.2019 ja Kuivaniemen Osakaskunnan hoitokunta on muotoillut tekstiä osallisia kuullen lähinnä lupiin ja koskien kunnostuksen kulkuun liittyen niin, että siitä saisi selkeän

kuvan, mitä käytännössä on tapahtunut niiltäkin osin, missä työ ei edennyt aivan suunnitelmien mukaisesti.

21.11.2019

Kuivaniemen Osakaskunta

Hoitokunta